

Силабус
освітньої компоненти
Вступ до германської філології
2026-2027 навчальний рік

Освітня програма «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, друга – німецька)»

Спеціальність В11. Філологія

Спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Оксана ДУБРОВА
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/dubrova-oksana-volodymyrivna/
Контактний тел.	066 358 10 18
Е-mail викладача:	oksadubrova@gmail.com
Графік консультацій	Zoom понеділок 8.00-9.00.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні/семінарські/лабораторні заняття	Самостійна робота	звітність
3 / 90	16 год. (денна) 4 год. (заочна)	14 год. (денна) 4 год. (заочна)	60 год. (денна) 82 год. (заочна)	залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: германські мови, давні германці, східногерманські мови, північногерманські мови, західногерманські мови, писемність давніх германців.

Мета та предмет курсу: Метою викладання освітньої компоненти «Вступ до германської філології» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними відомостями про давніх германців, їх писемністю, мовною картиною світу, тенденціями і закономірностями розвитку германських мов.

Основним **завданням** вивчення освітньої компоненти «Вступ до германської філології» є узагальнення відомостей про германські мови та їх місце серед інших індоєвропейських мов; ознайомлення з основними відомостями про давніх германців, утворення германських держав, виникнення германських мов і писемності давніх германців; характеристика східногерманської, північногерманської та західногерманської підгрупи германських мов; визначення особливостей фонетичної, морфологічної та лексичної систем германських мов; характеристика спільних і специфічних рис сучасних германських мов.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 05 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ФК 01 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 02 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ПРН 03 Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 07 Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 08 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

Зміст курсу:

Тема 1. Вступ до германістики як наукової дисципліни, її предмет і завдання. Загальна характеристика германських мов. Класифікація та загальна характеристика сучасних германських мов.

Тема 2. Германські мови та їх місце серед інших індоєвропейських мов. Порівняльно-історичний метод, мовна типологія, лексика германських мов, індоєвропейська прамова.

Тема 3. Історія германської філології: утворення германських держав та виникнення германських мов. Готи, вандалі, бургунди, франки, інгвеони.

Тема 4. Писемність давніх германців. Рунічне письмо. Готське письмо. Пам'ятки готської писемності. Латинське письмо.

Тема 5. Основи порівняльної фонетики германських мов. Загальні особливості фонетичної будови індоєвропейської мови-основи (фонологічна система індоєвропейської прамови, рефлексії індоєвропейських голосних і приголосних в основних групах індоєвропейських мов).

Тема 6. Фонологічна система германських мов: пересув приголосних, закон К. Вернера, глотальна теорія, умлаут та аблаут у германських мовах.

Тема 7. Основні особливості давньогерманського синтаксису.

Тема 8. Лексичний склад германських мов. Мовна картина світу в давніх германців. Семантичні зміни в германській лексиці.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .
1	90	1 6	1 4	-	-	60	90	4	4	-	-	82
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Загальна характеристика германських мов.												
Тема 1. Вступ до германістики як наукова дисципліна, її предмет і завдання. Загальна характеристика германських мов.Класифікація та загальна характеристика сучасних германських мов.	8	2	2			4	8	2	2			4

Тема 2.Германські мови та їх місце серед інших індоєвропейських мов. Порівняльно-історичний метод, мовна типологія, лексика германських мов, індоєвропейська прмова.	6	2	2			2	6					6
Разом за змістовим модулем 1	14	4	4			6	14	2	2			10

Змістовий модуль 2.

Історія германської філології. Писемність давніх германців.

Тема 1. Історія германської філології: утворення германських держав та виникнення германських мов. Готи, вандали, бургунди, франки, інгвеони.	8	2	2			4	8	2			6
Тема 2.Писемність давніх германців. Рунічне письмо. Готське письмо. Пам'ятки готської писемності. Латинське	8	2	2			4	8	2			6

ПИСЬМО.												
Разом за змістовим модулем 2	16	4	4			8	16	2	2			12
Модуль 2												
Змістовий модуль 3.												
Основи фонетичної та фонологічної системи германських мов.												
Тема 1.Основи порівняльної фонетики германських мов. Загальні особливості фонетичної будови індоєвропейської мови-основи (фонологічна система індоєвропейської прамови, рефлексі індоєвропейських голосних і приголосних в основних групах індоєвропейських мов).	8	2	2			8	8					8
Тема 2.Фонологічна система германських мов: пересув приголосних, закон К. Вернера, глотальна теорія, умлаут та аблаут у германських	8		2			6	8					8

мовах.												
Разом за змістовим модулем 3	16	2	4			10	16					16
Змістовий модуль 4.												
Основні особливості давньогерманського синтаксису та лексичного складу.												
Тема 1.Основні особливості давньогерманського синтаксису.	8	2	2			4	8					8
Тема 2.Лексичний склад германських мов. Мовна картина світу в давніх германців. Семантичні зміни в германській лексиці.	6	2	2			2	6					6
Разом за змістовим модулем 4	14	4	4			6	14					14
Усього годин	60	1 6	8			36		8				52

Методи навчання: Проблемна лекція, лекція з елементами дискусії, порівняльно-історичний аналіз, читання та переклад автентичних давніх текстів, етимологічний аналіз, метод компаративних таблиць, робота в малих групах, та дебати, есе, анотоване читання наукових статей, ведення термінологічного глосарію, тестові завдання.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, активна участь у практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання тем курсу, що були пропущені або не підготовлені, відбувається

на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є загальною вимогою для студентів БДПУ згідно з Положенням про академічну доброчесність у БДПУ. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При повторних порушеннях, беручи до уваги моральний аспект проблеми, до студента можуть бути застосовані дисциплінарні заходи. При виконанні письмових робіт не допустимим є порушення академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботах є підставою для їх незарахування викладачем. Списування під час підсумкового контролю знань заборонені. Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Політика щодо використання штучного інтелекту. У рамках курсу «Вступ до германської філології», здобувачі повинні відповідально використовувати інструменти штучного інтелекту (ШІ) для підвищення ефективності навчання, наприклад, для попереднього структурування навчальних матеріалів, підтримки мовних компетентностей або пошуку та узагальнення великих обсягів інформації, а також здійснювати критичну верифікацію всіх згенерованих ШІ виходів, оскільки системи ШІ можуть генерувати недостовірні факти або вигадані посилання («галюцинації»), що є неприпустимим у сфері професійної відповідальності. Основним принципом є повна прозорість: у всіх позааудиторних письмових роботах необхідно обов'язково розкривати внесок ШІ, використовуючи стандарт GAIDeT, зазначаючи інструмент та делеговані завдання; при цьому відповідальність за зміст та академічну доброчесність роботи завжди несе лише здобувач. Викладачі заохочують інтегрувати ці технології для формування ШІ-грамотності, але кінцеве оцінювання завжди базуватиметься на демонстрації індивідуальної здатності здобувачів до аналізу та застосування основних положень даної початкової дисципліни.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) студенти мають інформувати

викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:
Вивчення курсу передбачає використання ТЗН (мультимедійний проектор, екран, ноутбук тощо), офіційних каналів зв'язку (Viber, Google, Zoom електронна пошта тощо) та освітніх платформ (MOODLE та ін.), навчальних та аутентичних відео і аудіо матеріалів.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання знань здобувачів у Бердянському державному педагогічному університеті. Підсумковий рейтинг з навчальної дисципліни – це сума рейтингової оцінки за результатами поточної успішності здобувачів вищої освіти (сума балів за поточну роботу на практичних заняттях та балів за самостійну роботу) і самостійної роботи.

За **весь курс** здобувач отримує **максимум 100 балів (підсумкова оцінка)**. До їх складу входять:

60 балів – поточний контроль успішності на практичних заняттях;

40 балів – контроль самостійної роботи.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю в балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		100
Практичні заняття	60	
Самостійна робота	40	

Розподіл набраних здобувачем балів під час практичних занять

Оцінювання здобувачів відбувається за шкалою 1-7 балів за всі види роботи:

1 = F (критично низький рівень)

2 = FX (незадовільно з можливістю перескладання)

3 = E (задовільно)

4 = D (задовільно+)

5 = C (добре)

6 = B (добре+)

7 = A (відмінно)

Здобувач отримує оцінки за роботу на кожному практичному занятті плюс за виконання завдань з самостійної роботи.

Формула переведення балів за практичні заняття

$$N_{\text{практ}} = (A \div B) \times 60$$

Де:

N_{практ} = остаточні бали за практичні заняття (максимум 40)

A = сума всіх балів, отриманих здобувачем на практичних заняттях

B = максимально можлива сума балів на практичних заняттях (105 балів)

40 = максимальна кількість балів, що зараховується за практичні заняття згідно таблиці розподілу

Формула переведення балів за самостійну роботу

$$N_{\text{сам}} = (C \div D) \times 40$$

Де:

N_{сам} = остаточні бали за самостійну роботу (максимум 40)

C = сума всіх балів, отриманих здобувачем за самостійну роботу

D = максимально можлива сума балів за самостійну роботу

40 = максимальна кількість балів, що зараховується за самостійну роботу згідно таблиці розподілу

Таблиця 2. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C

58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Дрогомирецький П. П., Данилюк І. І. Вступ до германської філології: навчально-методичний посібник. 2-ге від. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 76 с.
2. Вступ до германістики (кредитно-трансферний курс для студентів-германістів першого курсу) : [навч. посіб.] / О.В. Дуброва, О.А. Халабузар – Бердянськ : ФО-П Ткачук О.В., 2015. – 256 с.
3. Левицький В. В. Основи германістики. Вінниця: Нова книга. 2008. 528 с.
4. Левицький В. В., Кійко С. В. Практикум до курсу «Вступ до германського мовознавства». Вінниця: Нова книга. 2006. 264 с. F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)
5. Hawkins J. A. Germanic Languages. The World's Major Languages. Routledge, 2008. P. 51-58.
6. Fulk R. D. A Comparative Grammar of the Early Germanic Languages. Studies in Germanic Linguistics. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2018. 420 p.
7. Introduction to Germanic Linguistics [Електронний ресурс] / Olena Andrushenko // Academia.edu – Режим доступу: http://www.academia.edu/3215562/Introduction_to_Germanic_Linguistics.

Додаткові

8. Актуальні проблеми германської філології : колективна монографія / за ред. В. В. Левицького. Чернівці : ЧНУ імені Ю. Федьковича, 2020. 428 с.
9. Бабій І. М., Петрова О. Б. Практикум з історії англійської мови : навчальний посібник. Чернівці : Родовід, 2020. 248 с.
10. Вандрієс Ж. Мова: лінгвістичне введення в історію / пер. з фр. П. Селігея. Київ : Темпора, 2021. 384 с.
11. Воробйова О. П. Лінгвістика тексту та дискурсу в германських мовах : монографія. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2020. 312 с.
12. Космеда Т. А., Коцаренко Ю. А. Контрастивна лінгвістика: германські та слов'янські мови : підручник. Київ : Кондор, 2021. 420 с.

13. Корунець І. В., Паршин А. М. Порівняльна грамати́ка англійської та української мов : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Либідь, 2021. 464 с.
14. Кочерган М. П. Порівняльне мовознавство та германські мови : навчальний посібник. Київ : Академія, 2021. 368 с.
15. Крістал Д. Кембриджська енциклопедія мови / пер. з англ. під ред. А. Загнітка. Київ : Наш формат, 2020. 472 с.
16. Левицький В. В. Історія германських мов : підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2020. 512 с.
17. Лисенко Н. О. Фонетичні процеси в германських мовах : навчальний посібник. Полтава : ПНПУ, 2021. 286 с.
18. Лінгвістичні студії германських мов : збірник наукових праць / за ред. О. П. Воробйової. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 356 с.
19. Мізін К. І. Етимологія та історична семантика в германських мовах : монографія. Переяслав : ФОП Домбровська, 2020. 324 с.
20. Потапова І. А. Вступ до германістики : навчальний посібник. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2021. 296 с.
21. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2020. 716 с.
22. Сучасні тенденції германських мов : навчально-методичний посібник / колектив кафедри германської філології КНУ. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2021. 268 с.
23. Khalabuzar O., Dubrova O. On the essence and importance of the discipline “HISTORY OF THE LANGUAGE”. Актуальні питання гуманітарних наук: / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 87. Том 3. С. 273-280. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/87-3-41>
24. Bohdan, V., Dubrova, O., Moroz, A. Semantic functions of adjoining constructions in English literature of the 16th and 17th centuries (based on William Shakespeare’s works) // Актуальні питання іноземної філології. Вип. 24. 2026. С. 26–32 DOI <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2026-24-4> <https://dspace.bdpu.org.ua/handle/123456789/7160>
25. Bohdan, V., Dubrova, O., Moroz, A. STRUCTURAL AND SYNTACTIC DIVERSITY OF ADJOINING CONSTRUCTIONS IN THE WORKS OF LATE MEDIEVAL ENGLISH LITERATURE // Рідне слово в етнокультурному вимірі. № 11. 2026. С.19-24. DOI <https://doi.org/10.24919/2518-1602.2026.11.2>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ. URL: www.bdpu.org/library
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Готська мова. URL: <https://cutt.ly/tE7GW3s>
4. Готський словник онлайн. URL: <https://cutt.ly/VE7GQpb>

5. Проєкт Wulfila – цифрова бібліотека текстів готською та іншими давньогерманськими мовами. URL: <https://cutt.ly/DE7GnuJ>
6. Твоя підпільна гуманітарка. URL: <https://cutt.ly/QE7Gvzc>
7. Germanic languages. URL: <https://cutt.ly/oE7Gxo4>
8. Germanic languages. URL: <https://cutt.ly/EE7GlnV>
9. Germanic language branch. URL: <https://cutt.ly/BE7GjOp>
10. Gothic language resources. URL: <https://cutt.ly/XE7GgLw>
11. Is English really a Germanic language?. URL: <https://cutt.ly/uE7Gd4K>
12. The online encyclopaedia of writing systems and language. URL: <https://cutt.ly/bE7GsTm>
13. Why English is a Germanic language?. URL: <https://cutt.ly/cE7GpD6>